

лѣвия мостъ, по който минува шосето за Солунъ, има малко останали турци въ с. *Орлякъ*. Въ замѣна на това правителството е заселило въ ново врѣме помашко село на лѣвия брѣгъ на рѣката. Още по на сѣверъ на лѣвия брѣгъ на рѣката има останки отъ нѣкогашна по-голяма турска колония въ селата *Ерни Кьой*, *Кюприя*, *Кюмлия* и *Байраклия* и въ градеца *Бийракли Джумая*. Турекитѣ имена на околнитѣ села ни показватъ, че нѣкога и тѣ сж били населени съ турци. Сега мѣстността е българска. Въ поменатитѣ села и въ градеца Джумая, наричанъ още Сѣрска Джумая, българското население прѣобладава. Важниятъ Рупелски Проходъ е обгърнатъ съ турско население. На западъ ребрата на Бѣласица Шланина сж покрити съ конярски села; на изтокъ конярски махали захващатъ изхода на прохода и образуватъ единъ полукръгъ по ридовѣтъ около Демиръ Хисаръ, който има прѣобладаеще турско население. Турци е имало и по цѣлата долина на р. Бѣлица, която минува прѣзъ Демиръ Хисаръ, но сега сж почти изчезнали.

По срѣдното течение на Струма въ Мелнишко е била заселена голѣма турска колония, която е обхващала двата брѣга на рѣката дори до Кресненския Проходъ. Сега отъ нея сж запазени добри селата *Градешиница* и *Бѣлица* на десния брѣгъ и *Вуксанъ* съ три други махали на лѣвия брѣгъ. Освѣнъ тѣхъ има по малко турци въ нѣколко околни села. Турското население по десния брѣгъ на рѣката не е конярско. Конярскитѣ села личатъ всекога съ турскитѣ си имена и съ дѣлежа си на малки махали. Старитѣ турски колонисти сж запазвали имената на старитѣ селища, въ които сж се настанявали. Тѣхнитѣ села сж обикновено голѣми, сбрани на едно мѣсто и прилични на малки паланки. По кѣмъ сѣверъ има турци само въ градеца *Йокари Джумая*, наричанъ още *Дупнишка Джумая*, дѣто българскиятъ елементъ е слабъ. Турската колония въ с. Бучино на изхода отъ Рилската тѣснина е измрѣла отдавна, както вече споменахме. Кресненската Клисура, Маленово и Пиянецъ сж се избавили отъ турски поселища благодарение на помаклѣка.

Третата голѣма турска група е *сарж-гьлската*, състоеща отъ коняри. Тя завзема сега пространството между Островското Езеро и р. Бистрица, дѣто се намиратъ два чисто турски градовци, *Каиляръ* и *Джумая* и 124 села съ турско или смѣсено население. Тая голѣма турска колония е отдѣляла българското население на Македония отъ южнитѣ му съседни, грѣцитѣ. Захващала е въ прѣдно врѣме по-голямо пространство. Българитѣ сж отбѣлснали турското